

HIILINEUTRAALI SUOMI V. 2035

MITEN TYÖHÖN SAADAAN SUOMALAISET MUKAAN?

Kuntien ilmastokonferenssi 2.6.2021

Karina Jutila

KRIITTISET TEKIJÄT YHTEISKUNNASSA

1. Tieto ja osaaminen
2. Asenneilmapiiri
3. Yhteistyökyky ja luottamus

TIETOA ON, MUTTA ONKO YMMÄRRYSTÄ
KOKONAISUUKSISTA?

TIETO KYTKEYTYY KAIKKEEN ILMASTOKYSYMYKSISSÄ

- **Monitieteinen, täydentyvä tieto on välttämätöntä** (mm. ennusteet, ratkaisujen kehittäminen ja niihin sitoutuminen, vaikuttavuuden arviointi, poliittinen päätöksenteko, resurssien suuntaaminen, varautuminen seurauksiin, tuki kriisitilanteissa)
- Olennaista **ymmärtää** keskinäisriippuvuuksia ja kokonaisuuksia

Erittäin isot taloudelliset intressit ja menestymisen mahdollisuudet

→ Maailmanlaajuinen panostus tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan

KANSALAISTEN TASO: TIETOA HAASTETAAN, OSAA EI KIINNOSTA

- Ilmastonmuutos koskettaa kaikkia, mutta se ei kiinnosta kaikkia
- Osalla meistä on ylikuormittunut elämäntilanne
- Osa kiistää tiedon aseman, osa pitäytyy kapeassa ajattelussa kokonaisuuksien ymmärtämisen sijaan
- Kolme neljästä seuraa ilmastonmuutosta käsittelevää julkista keskustelua, neljännes ei seuraa

MISTÄ SYNTYY RIITTÄVÄ YHTEISVAIKUTUS?

- Voiko ilmastoystävälliseen elämäntapaan sitoutua, vaikka ei ole perehtynyt teemaan eikä aio perehtyä?
- Voiko asia olla yhteinen ilman laajaa yhteistä innostusta? Onko passiivinen tai arkipäiväinen sitoutuminen riittävää?

→ Miten syntyy ilmastonmuutoksen torjunnan kannalta riittävä yhteisvaikutus? Mikä sopii suomalaisille?

ASENTEET – UHKA JA MAHDOLLISUUS

SUOMALAISTEN PÄÄHUOLET: MUUT MAAT EIVÄT TEE TARPEEKSI, TILANTEEN VAKAVUUTTA EI YMMÄRRETÄ JA VASTAKKAINASETTELUT LISÄÄNTYVÄT

Kysymys: "Mikä ilmastonmuutoksen hillinnässä huolettaa sinua eniten?" (%)
(Sai valita enintään kolme vastausvaihtoa, Lähde: Ilmassa ristivetoa –tutkimus 2020)

MIKÄ MOTIVOI ILMASTOTEKOIHIN: OMAT LAPSET JA TULEVAT SUKUPOLVET SEKÄ MAHDOLLISUUS SÄÄSTÄÄ RAHAA

Kysymys: "Mitkä asiat lisäävät eniten haluasi tehdä ilmastotekoja?" (%)
(Sai valita enintään kolme vastausvaihtoa)

MIKÄ VÄHENTÄÄ MOTIVAATIOTA: ILMASTOASIOIDEN POLITISOITUMINEN JA SUOMEN PIENI MERKITYS

Kysymys: "Mitkä asiat vähentävät eniten haluasi tehdä ilmastotoekoja" (%)
(Sai valita enintään kolme vastausvaihtoa)

ASENTEET VAIKUTTAVAT KÄYTTÄYTYMISEEN

Mitä kannattaisi painottaa?

- Lasten ja seuraavien sukupolvien hyväksi tekeminen
- Mahdollisuus säästää rahaa
- Suomalaiset maailmalle leviävät innovaatiot, kansainväliset onnistumiset ja Suomen näkyvyys ("kokoaan suurempi"-yhteishenki)

Mitä kannattaisi välttää?

- Tekojen politisoituminen ja vastakkainasettelut
- Epäreiluuden uhka ja kokemukset
- Ihmisten nolaaminen ja pilkka

RIITELY HIDASTAA
ILMASTONMUUTOKSEN
TORJUNTAA

POLARISAATIO TARKOITTAÄ MENETETTYJÄ MAHDOLLISUUKSIA

- Ennakkoluulot ja vastakkainasettelut ovat yleistyneet
- Enemmistö suomalaisista pitää julkista riitelyä itselleen vieraana
- Mihin yhteiset voimat suunnataan - ratkaisuihin vai näkemyserojen alleviivaamiseen ja riitelyyn?

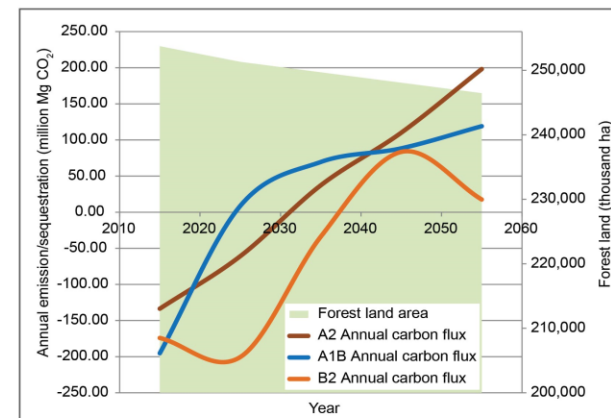
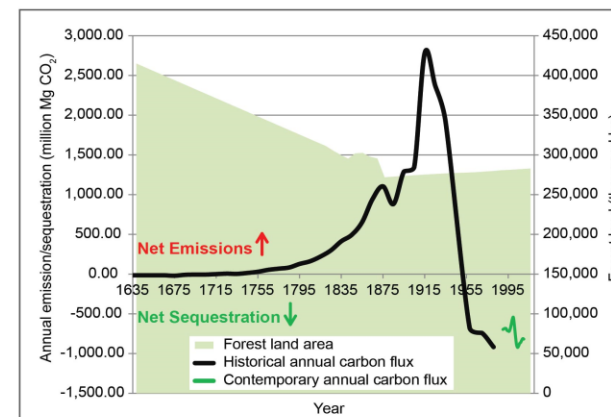

TIETO ON VÄLTTÄMÄTÖNTÄ, MUTTA...

- Voimakas tietopohjaisuuden painottaminen → kompetenssiltaan vahvat ottavat tilaa, osa kansalaisista vetäytyy ja etäisyys heikoimpiin kasvaa → eriseuraisuutta yhteistyön ja osallisuuden sijaan
- Myös julistuksellinen poliittinen toiminta voi vahvistaa entisestään vastakkainasetteluja ja hidastaa ilmastotoimia

Forests and Carbon

YHTEISTYÖ ON VÄLTTÄMÄTÖNTÄ

”Joskus tuntuu, että oman näkökulman korostamiseksi ilmastokeskustelu halutaan monopolisoida. Ilmastomuutos on kuitenkin liian vakava asia monopolisoitavaksi.”

”Ilmastoviisautta olisi myös uudenlainen tapa keskustella ilmastoasioista.”

Ohjelmajohtaja, MMT Kaisa Karttunen
blogi osoitteessa e2.fi

MITÄ KUNNISSA ON TEHTÄVISSÄ?

- **Painopiste erilaisia ihmisiä yhdistävissä käytännönläheisissä teoissa**
- Esim. energiaratkaisut, liikenne, yhteisten tilojen tehokas käyttö, ruokahävikin vähentäminen, monipuolisesti kestävät hankinnat
- Löytyykö paikallisista perinteistä sanoitusta ja perusteluja uusille ratkaisuille?

PÄÄTTÄJÄT VASTUUNKANTAJINA

- Kuntien päättäjät ovat mielipidevaikuttajia ja parhaimmillaan yhteiskuntaa rakentava iso voima
- Jos yhteistyötaidot eivät riitä, myös ilmastoteot viivästyvät

Vaalikauden alussa:

- **Priorisointi:** Mitkä ovat tavoiteltavat konkreettiset teot ja miten niihin päästään?
- **Näkemysten yhteensovitus ja yhteistyö:** Keiden kanssa? Miten näkemyksiä sovitellaan? Millaiset pöytätävät?

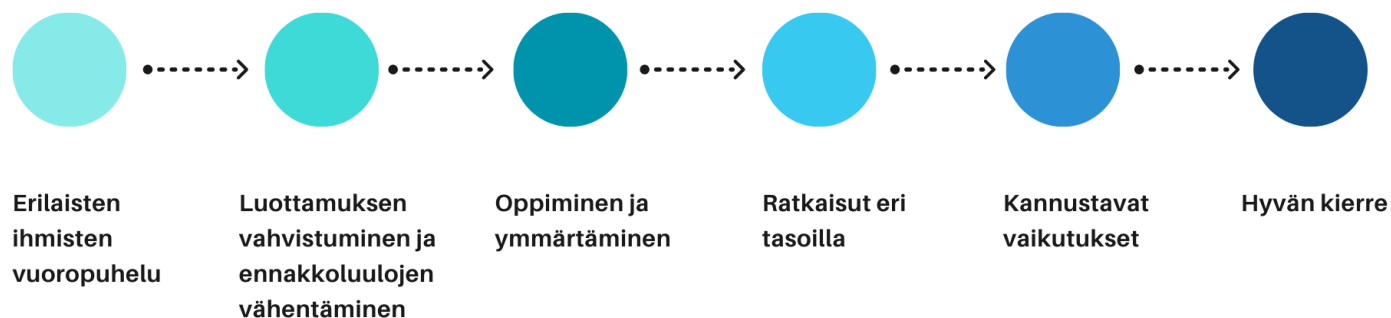
Hyvän kierre on mahdollinen

MYÖTÄELÄMISTÄ JA LUOTTAMUSTA

- Ilmastonmuutos muuttaa elämäntapoja ja yhteiskuntaa
- Muutokseen sopeutumisessa pitäisi välttää ilmiselvät virheet, ennakoida ja ottaa oppia menneestä
- Nyt kaivataan: kykyä asettua erilaisten ihmisten asemaan, myötäelämistä pilkan sijaan ja kärsivällisyyttä kohtaamisiin
- Tältä pohjalta syntyy yhteisiä tekoja

MILLAINEN NÄKYMÄ EDESSÄMME

Ilmastonmuutos voi jakaa rajusti Suomea
ja suomalaisia tai siitä voi tulla erilaisia
ihmisiä yhdistävä kilpa aikaa vastaan –
vihollinen, joka voitetaan.

KIITOS

E2 Tutkimus on monitieteinen yleis-hyödyllinen **tutkimuslaitos**, joka palvelee tiedolla kuntia, ministeriöitä, poliittista päätöksentekoa, yrityksiä, järjestöjä, säätiöitä ja mediaa.

Tutkimustoiminnan painopisteet ovat ilmiöt, ihminen ja yhteiskunta sekä ruoka ja ympäristö.

Johtaja, YTT Karina Jutila
karina.jutila@e2.fi
e2.fi

